

Домашнє насильство

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ ВИКЛАДАЧА

Розроблений: Ларисою Рутменсен, Викладачем/ радником з питань поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду

Дата розробки: 28 грудня 2020 року, Дата останніх змін: 1 лютого 2021 року

Тривалість усіх занять: 240 хвилин

Модуль 7: Домашнє насильство

Вступ (*коротка презентація передумов/основних причин навчання*)

Конспект викладача

Домашнє насилля

Джерела інформації вказують на те, що домашнє насильство в Україні є серйозною проблемою (ООН, 26 травня 2014 р.; Правозахисники прав людини, серпень 2014 р; США, 25 червня 2015 р., 35) і «широко поширеною» (Радіо Свобода/Вільна Європа 25 листопада 2014 р.; Правозахисники прав людини, серпень 2014 р.). Згідно з доповідями Державного департаменту США про практику прав людини за 2014 рік, жорстоке поводження одного подружжя з іншим є «загальним явищем», і групи правозахисників повідомили, що кількість жінок, які стикаються з фізичним насильством або психологічним насиллям вдома «залишається високою» (США, 25 червня 2015 р., 35). Програма розвитку ООН (ПРООН) повідомляє, що, згідно з даними опитування, 68 % жінок зазнали жорстокого поводження в сім'ї (ООН, 26 травня 2014 р.).

Насильство проти жінок становить щонайменше 90% зареєстрованих випадків насильства в Україні, проте, за оцінками, лише кожна четверта жінка, яка стала жертвою домашнього насильства, звернулася за допомогою до правової системи.

15 листопада 2001 р. Парламент України прийняв перший закон про домашнє насильство під назвою «Про запобігання насильству в сім'ї». В якості подальшого заходу Кабінет Міністрів 26 квітня 2003 р. видав Постанову № 616, яка передбачала стандартний адміністративний протокол для отримання і розгляду повідомлень про дії або погрози домашнього насильства. Крім того, Міністерство внутрішніх справ і Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту у 2009 р. видали спільний наказ про встановлення процедури співпраці різних державних органів у боротьбі з насильством у сім'ї.

У 2017 році Україна прийняла два нові закони, які суттєво вдосконалили правову базу для запобігання і протидії домашньому насильству, впроваджуючи значною мірою Конвенцію Ради Європи про запобігання і боротьбу з домашнім насильством проти жінок (Стамбульська конвенція):

- Закон № 2229-19 «Про запобігання і протидії домашньому насильству» (набув чинності 07 січня 2018 року)
- Закон № 2227-19 «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про попередження насильства над жінками, домашнього насильства і боротьбу з цими явищами» (набув чинності 11 січня 2019 р.)

Прийняття цих двох законів є важливим прогресивним кроком до ефективнішого реагування на домашнє насильство. Два нові закони запроваджують низку нових понять та інструментів в українській правовій системі, наприклад, тимчасові обмежувальні накази, видані працівниками поліції, заборонні накази, видані судами, оцінка ризику, як основа для цих наказів, нове кримінальне правопорушення з питань домашнього насильства, база даних осіб, які допускають зловживання та інші.

Водночас Україна є країною з багатьма стереотипами і випадки домашнього насильства розглядаються як «внутрішня справа сім'ї». Отже, дуже низький рівень повідомлень та скарг, які приймаються правоохоронними органами, і навіть менший відсоток з них розглядається належним чином. Більше того, нове законодавство передбачає співпрацю між різними органами (правоохоронними органами, державною, місцевою адміністрацією, соціальними службами, медичними та освітніми закладами) у галузі запобігання і протидії домашньому насильству в Україні.

Концепція навчання

Концепція навчання передбачає міжнародні стандарти і найкращі практики у цій галузі, які слугуватимуть керівним принципам та інструментам для української поліції, для пошуку рішень місцевих викликів у галузі запобігання домашньому насильству та розуміння важливості співпраці з суспільством.

Мета

(Слайд №2) Мета навчання:

- Ознайомити учасників з теоріями насильства, що стоять за домашнім насильством;
- Продемонструвати і пояснити інструменти та механізми, якими володіють працівники поліції для запобігання і протидії домашньому насильству, а саме спеціальні заходи, які застосовує поліція;
- Надати можливість учасникам співпрацювати з іншими суб'єктами, які займаються запобіганням і протидії домашньому насильству;
- Мотивувати і дозволяти учаснику нести свою юридичну відповідальність, як захисника прав людини, зокрема, шляхом розслідування кримінальних справ і підтримки жертв.

(Слайд №3) Вступ

Конспект викладача

Україна усвідомлює необхідність покращення ситуації у сфері запобігання і протидії домашньому насильству. Цифри вражають:

- 1,8 мільйона жінок на рік стають жертвами домашнього насильства в Україні,
- в середньому 600 жінок щорічно помирають від домашнього насильства,
- щодня в поліцію повідомляється про 348 випадків домашнього насильства,
- 21,6% українських жінок у віці від 15 до 49 років зазнали насильства в сім'ї у своєму житті.

Насильство проти жінок становить щонайменше 90% зареєстрованих випадків насильства в Україні, проте, за оцінками, лише кожна четверта жінка, яка стала жертвою домашнього насильства, звернулася за допомогою до правової системи. 15 листопада 2001 р. Парламент України прийняв перший закон про домашнє насильство під назвою «Про запобігання насильству в сім'ї». В якості подальшого заходу Кабінет Міністрів 26 квітня 2003 р. видав Постанову № 616, яка передбачала стандартний адміністративний протокол для отримання і розгляду повідомлень про дії або погрози домашнього насильства. Крім того, Міністерство внутрішніх справ і Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту у 2009 р. видали спільний наказ про встановлення процедури співпраці різних державних органів у боротьбі з насильством у сім'ї.

Україна бере на себе зобов'язання серйозно поставитись до цього питання та запобігти, а також протидіяти домашньому насильству.

(Слайд №4) Що означає домашнє насильство?

Конспект викладача

Визначення і теорія домашнього насильства дає основу для розуміння суті домашнього насильства.

Викладач спочатку запитає, чи може аудиторія пояснити, що таке *домашнє насильство*.

(Слайд №5) Визначення

Конспект викладача

Викладач надає аудиторії визначення домашнього насильства і обговорює його в режимі інтерактивної лекції.

Зміст: домашнє насильство - це насильство проти людини будь-якою іншою особою, з якою ця особа перебуває або перебувала у «побутових стосунках».

(Слайд №6)

Конспект викладача

Людина перебуває у побутових стосунках з іншою особою, якщо особа:

- перебуває у шлюбі або є фактичним партнером;
- є членом сім'ї іншої особи;
- зазвичай ділить домашнє господарство з іншою особою;
- має тісні особисті стосунки з іншою людиною.

(Слайд № 7) Типи домашнього насильства:

Конспект викладача

- Фізичне
- Сексуальне
- Психологічне
- Соціально - економічне

Домашнє насильство може мати кілька форм - фізичне, сексуальне, психологічне, соціальне чи економічне насильство. Це часто передбачає поєднання цих різних видів зловживань.

Найголовніше, що домашнє насильство часто є не окремим випадком чи випадковим, а постійним зразком жорстокої і образливої поведінки.

(Слайд №8)

Практичне заняття

Викладач розподіляє аудиторію на 4 групи і визначає тип насильства для кожної групи. Завдання групи - дати визначення типу домашнього насильства, яке вони отримали, і перелік дій, які можна кваліфікувати як такий тип насильства. Після закінчення роботи групи представляють аудиторії свої результати. Викладач проводить опитування кожної команди і решти аудиторії, надаючи приклади і додаючи до їх списку, коли це потрібно.

Конспект викладача

15 листопада 2001 р. парламент України прийняв перший закон про домашнє насильство під назвою «Про запобігання насильству в сім'ї». Закон визначає домашнє насильство як «будь-яку умисну дію, вчинену одним членом сім'ї проти іншого члена сім'ї, яка порушує конституційні права і свободи члена сім'ї та завдає шкоди його фізичному, психічному або моральному здоров'ю».

Закон встановлює і визначає кілька видів домашнього насильства:

- Фізичне насильство: рукоприкладство, вчинене особою стосовно члена сім'ї;
- Сексуальне насильство: небажані сексуальні досягнення і переживання, або будь-яке сексуальне насильство щодо неповнолітньої;
- Психологічне насильство: будь-яке вербальне жорстоке поведіння або загроза, що створює відчуття страху, відсутності впевненості, безпомічність або будь-які інші психічні страждання;
- Економічне насильство: будь-які дії, спрямовані на позбавлення члена сім'ї місця проживання, їжі, одягу або іншого майна, на яке потерпілий має право або в якому є захищений законний інтерес, який потенційно може спричинити смерть, психічні або фізичні страждання.

(Слайд №9)

Фільм

Сексуальне насильство - обговорення зґвалтування в шлюбі та визначення згоди.
Показати відео про «Чашку чаю»

<https://www.youtube.com/watch?v=pVls7h95GFQ>

(Слайд №10) Міфи і стереотипи щодо домашнього насильства

Конспект викладача

Для поліцейських домашнє насильство це явище, на яке важко отримати розуміння. Лише невелика кількість жертв повідомляє про це. І важко знайти правильний підхід. Власна відповідальність жертви ускладнює процес, більшість часу вони вирішили залишитися в цих стосунках. Також не завжди ясно, хто є жертвою, а хто кривдником. Здебільшого це стосується не лише одного випадку, а багатьох випадків, що мали місце у стосунках. Є багато міфів, з якими мають справу поліцейські. Наприклад: *«якщо жертва не хоче скласти протокол це, мабуть, не так вже й погано».*

Запитання викладача

Запитайте учасників, чи можуть вони придумати більше стереотипів. Проведіть невелику дискусію.

(Слайд №11) Міфи навколо домашнього насильства

Групове обговорення

Запитайте учасників обговорення «Міфи про домашнє насильство». Запитайте їх, вони праві чи не праві..?

«Домашнє насильство розглядається як форма любові ...

Чому вона просто не йде ..?

Це не так часто ...

Домашнє насильство - це битва гендерів вдома ... це просто буває спровокованим ...

(незнайомій людині забороняється діяти)

Домашнє насильство - це приватна справа ...

Робота чоловіка - керувати сім'єю та керувати жінкою

Причиною є вживання алкоголю і наркотиків ...

Давати ляпаса дітям для їхнього блага ...

Чоловіки (чоловіки / батьки) є злочинцями у домашньому насильстві ...

Бідні люди жорстокі ...

Зґвалтовані жінки просили про це ...

Ображені діти самі стали кривдниками ...

«Якби він колись поклав руку на мою, я б пішла з охотою !!!»

Конспект викладача

Україна - країна з патріархальним стилем життя, зі стереотипами про місце жінок у суспільстві та ролі, в якій народжуються люди, залежно від статі, в якій вони народжуються. Отже, дуже важливо зруйнувати ці стереотипи для поліцейських. Дуже важливо дивитись не лише на їх роботу, а й на власне життя і справи з поліцейських сімей. Насильство в сім'ї не так просто, як здається.

(Слайд №12)

Фільми

Викладач демонструє низку коротких відео про стереотипи та міфи про домашнє насильство, а саме:

1. Якщо він/вона вдарить мене, це означає, що він/вона любить мене. Усі так живуть.
2. Я повинен бути терплячим через дітей.
3. Домашнє насильство - це лише фізичне насильство.
4. Домашнє насильство існує лише в бідних сім'ях.
5. У шлюбі немає сексуального насильства.

<https://rescentre.org.ua/novyny/kampaniia-z-poperedzhennia-nasylstva-rozirvy-kolo-zapuskaie-novu-seriiu-rolykiv-liubyt-znachyt-obiimaie>

Важливо підкреслити, що мова йде про те, що жінки є жертвами домашнього насильства, оскільки вони домінують у кількості жертв цих злочинів. Тим не менше, чоловіки можуть стати жертвами домашнього насильства, вони стикаються з особливими проблемами (табу, відсутність підтримки) в отриманні необхідної допомоги. Про насильство в сім'ї, де жертвами стають чоловіки, дуже мало повідомляється. У той же час ми повинні розуміти, що це пов'язано з проблемами сили і влади. Якщо ми говоримо про фізичне насильство, то в багатьох випадках чоловіки просто мають більше фізичної сили для його вчинення, тоді, як ми говоримо про вбивства, скоєні внаслідок домашнього насильства, жінки в цьому відіграють провідну роль.

Отож подивіться на факти, коли ви потрапляєте у місце, де відбувається домашнє насильство. Жертвами можуть бути і чоловіки. Послухайте обидві історії і не лише одну від жертви. Не сприймайте саме те, що сталося, а дотримуйтеся фактів. Але також прислухайтеся до своїх внутрішніх відчуттів; ніколи не виходьте з дому, перш ніж переконатися, що всі причетні особи перебувають в безпеці.

(Слайд №13) Хоробрість

Конспект викладача

Хоробрість потрібна, щоб звернутись до поліції і скласти заяву про члена сім'ї, якого ти кохав або кохаєш. Якщо ви подивитесь на всі міфи, про які ми щойно говорили, ви можете зрозуміти, що жертва відчуває сором і страх розповісти кому-небудь про це. Коли жертва звертається до поліції, це великий крок. Ніколи не відправляйте жертву

назад. Послухайте її і спробуйте допомогти, якщо зможете. Підтримайте їх слушною порадою.

Дослідження показали, що перед тим, як жертва повідомляє про домашнє насильство, зловживання мало місце більше 40 разів.

Зміна ставлення з боку поліції

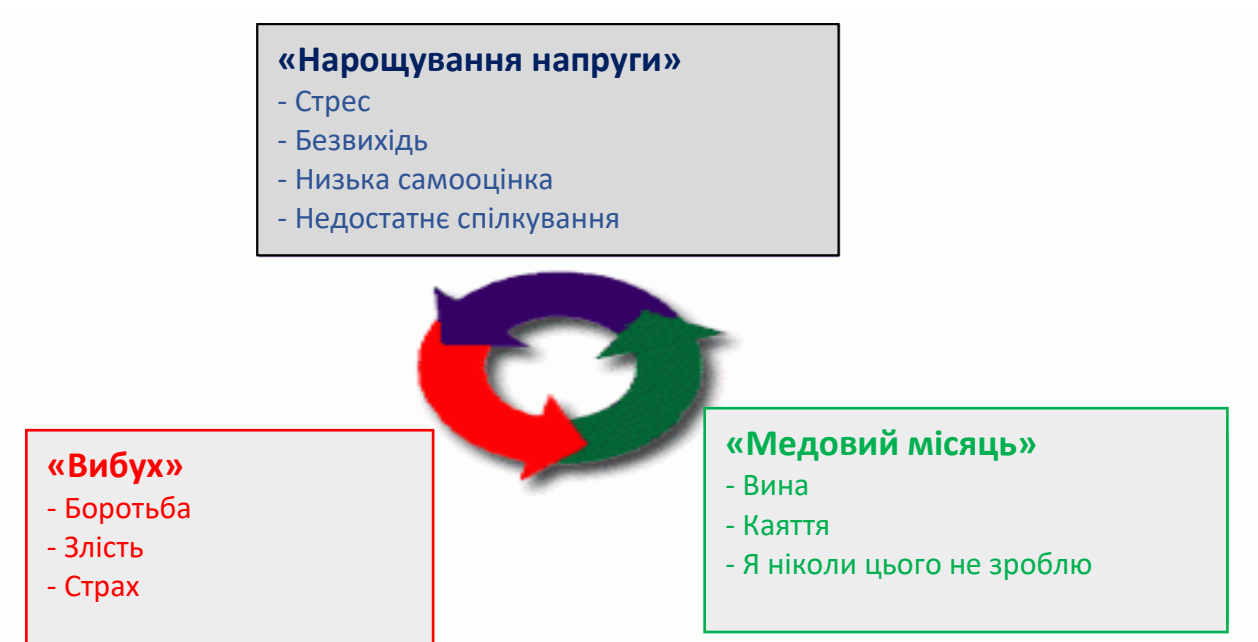
Своїм ставленнями, мовою і поведінкою поліцейські можуть донести до зловмисників і жертв, що акти домашнього насильства є незаконними і караються законом. Вони ніколи не повинні розглядати жорстоке поводження, як особисту проблему чи стосунки, що тривають, оскільки жертва це терпить. Повідомлення потерпілим про те, що їм потрібно виїхати або що вони повинні припинити виклик правоохоронних органів, якщо вони збираються залишатись, є формою звинувачення жертви. Це непродуктивно і небезпечно.

(Слайд № 14) Круг насильства

Конспект викладача

Домашнє насильство є зразком жорстокого поводження, або контролю поведінки, за допомогою якого зловмисник шукає влади над родиною та інтимними партнерами. Воно посилюється і деескалується, але відбувається хвилями. Якщо його не припинити, воно закінчується летальним наслідком.

Викладач обговорює з аудиторією в режимі інтерактивної лекції цикл насильства.

Кругообіг насильства - це теорія, яка намагається пояснити динаміку домашнього насильства. Цей кругообіг складається з трьох етапів. Етап нарощування напруги, вибух або сильне рукоприкладство, побій і етап любовного примирення, або «медовий місяць». Теорію розробила доктор Ленор Уокер, яка виконала дослідження 1000 ображених жінок і невеликої групи ображених чоловіків.

Теорія кругообігу насильства допомагає пояснити реакцію жінок, ображених на свого партнера.

(Слайд № 15) Інструмент влади і контролю

Конспект викладача

Крім того, різні форми домашнього насильства можна показати за допомогою **інструмента влади і контролю**.

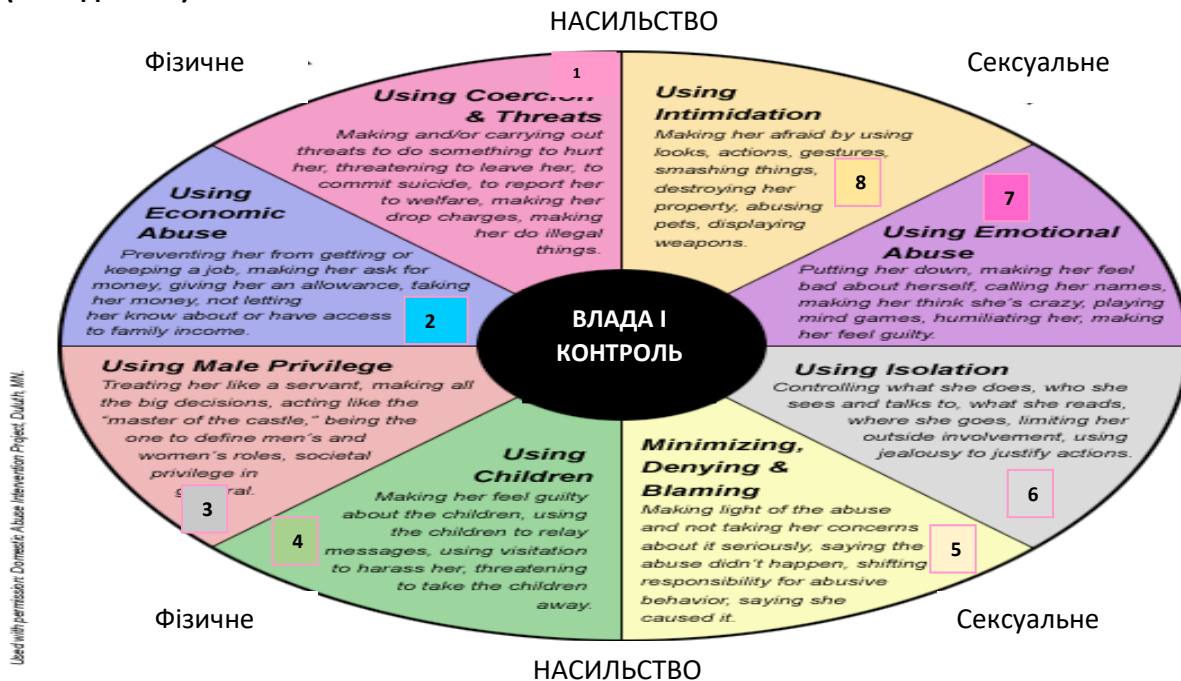

Практичне заняття

Робота з групою:

Викладач використовує фліп-чарт, коли обговорюється інструмент влади і контролю, запитуючи аудиторію 1) які є елементи інструмента на їх думку; 2) компоновка деталей інструмента на фліп-чарті один за одним і пояснення їх. Врешті-решт, малюнок повинен виглядати так, як показано нижче.

(Слайд № 16)

1. Використання примусу і погроз

Виконання / здійснення погроз зробити щось для заподіяння шкоди, погроза залишити її, покінчити з собою, повідомити про соціальне забезпечення, зняти звинувачення, змусити її робити незаконні дії

2. Використання економічних образ

Заборона їй отримати чи зберегти роботу, примушення її просити гроші, видання їй утримання, отримання грошей, не даючи їй право знати про сімейний дохід або мати доступ до нього

3. Використання переваги чоловіка

Поводження з нею як з прислугою, прийняття всіх важливих рішень, поведження як «господар замку», виконувати єдину роль для чоловіка і жінки, взагалі користування соціальною перевагою.

4. Використання дітей

Змусити її почуватись винною щодо дітей, використовувати дітей для передачі повідомлень, використовувати відвідування для переслідування, погрожуючи забрати дітей

5. Мінімізація, заперечення і звинувачення

Применшення образливого поведження і не сприймаючи це серйозно, розповідаючи, що образи не було, перекладаючи відповідальність за образливу поведінку, нібито це вона винна

6. Використання ізоляції

Контроль за тим, що вона робить, кого вона бачить і з ким розмовляє, що вона читає, обмежуючи її перебування ззовні, використовуючи ревності для виправдання дій

7. Використання емоційного насильства

Придушення її дій, змушення почувати себе погано по собі, називати її імена, змушувати думати, що вона божевільна, намагатись маніпулювати нею, принижувати її, змушувати почуватись її винною

8. Використання залякування

Змусити її боятися, використовуючи погляд, дії, жести, розбивання речей, знищення її власності, зловживання домашніми тваринами, демонстрація зброї

Домашнє насильство є порушенням прав людини і воно не зупиняється само собою. Більшість часу необхідна допомога. Починається з сусідів, друзів, сім'ї, громадських організацій, поліції і прокуратури. Коли буде доступно достатньо інструментів, жертви і зловмисники зможуть розірвати коло насильства.

(Слайд № 17) Домашнє насильство визнається порушенням прав людини.

Конспект викладача

Домашнє насильство визнається порушенням прав людини щодо жертви і форма дискримінації жінок. Це відображено в багатьох міжнародних документах. А саме:

- **Конвенція Ради Європи про попередження і боротьбу з насильством проти жінок і домашнім насильством** (Стамбульська конвенція)
- **Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок** (Загальна рекомендація Комітету CEDAW щодо насильства щодо жінок № 19 (1992))
- **Європейська конвенція з прав людини та основних свобод - 10**

Однак домашнє насильство не завжди визнавалось злочином. Всі вищезазначені документи набули чинності в результаті тривалого історичного процесу. У 1900 році домашнє насильство розглядалося як внутрішня справа сім'ї і ніхто не міг втрутитися у неї. Лише між Першою світовою війною та Другою світовою війною існувало певне уявлення, що жінки і діти також є частиною суспільства і вони заслуговують на захист. Жінки почали боротьбу за виборче право в 1920-х роках. Рух жінок у 1970-х роках був десятиліттям зростання жінок у суспільстві. Тоді було прийнято основні конвенції про права жінок і дітей. Однак лише у 2000 році заговорили про те, що домашнє насильство є серйозним злочином, який заважає суспільству.

(Слайд №18)

Конспект викладача

Усі держави, включаючи Україну, несуть відповідальність за випадки домашнього насильства.

- Вирішення проблем домашнього насильства є відповідальністю держави;
- Поліція зобов'язана реагувати на заяви про домашнє насильство (CEDAW);
- Закон про права людини вимагає, щоб уряди забезпечували негайне, ретельне, неупереджене і серйозне розслідування всіх заяв про домашнє насильство;
- На даний момент боротьба з домашнім насильством є одним із пріоритетів уряду в Україні.

(Слайд №19)

Конспект викладача

Як держава Україна повинна:

- **Криміналізувати** всі акти гендерного насильства та забезпечити, щоб національне законодавство, політика та практика адекватно поважали та захищали права людини без будь-якої дискримінації, в тому числі за гендерною ознакою (Визнано незаконним у 2019 році згідно з новим законом, і через два місяці у Буську Львівська область суд ухвалив рішення, коли зловмиснику було призначено один рік умовного покарання);

- Ретельно і ефективно **розслідувати** звинувачення гендерного насильства;
- **Переслідувати і карати** винних;
- **Забезпечити належний захист**, догляд, лікування і підтримку потерпілим особам, які вижили, включаючи доступ до юридичного консультування, охорони здоров'я, психосоціальної підтримки, реабілітації і компенсації за заподіяну шкоду;
- Вжити заходів для **усунення всіх переконань та практик**, які дискримінують жінок або санкціонують насильство і жорстоке поводження, включаючи будь-які культурні, соціальні, релігійні, економічні і юридичні практики.

(Слайд №20)

Конспект викладача

Держави застосовують комплексний підхід у вирішенні справ про домашнє насильство.

- **Запобігання.** Запобігання полягає в тому, щоб у першу чергу не допустити домашнє насильство.
- **Захист.** Спочатку переконайтесь, що всі залучені особи в безпеці, перш ніж вживати будь-яких інших заходів.
- **Підтримка.** Підтримуйте всіх зацікавлених осіб правильними порадами і відповідними інституціями, які можуть надати їм підтримку, необхідну їм для продовження свого життя без насильства. Незалежно один від одного.
- **Обвинувачення.** У разі необхідності.
- **Доступні виправні заходи.** Період пом'якшення. Невеликі виправні засоби.
- **Інтегровані політики і збір даних.** Знання - це сила. Знання, що робити в будь-якому випадку проти домашнього насильства. Знання стандартних процедур.

Примітка для викладача: поясніть, яке відношення має поліція до комплексних підходів.

Запитання викладача

Запитайте учасників, чи можуть вони назвати приклади всіх пунктів вище і обговоріть їх.

(Слайд №21) Координація з організаціями громадянського суспільства

Координація з іншими органами, які беруть участь у імплементації законодавства щодо запобігання та протидії домашньому насильству.

Запитання викладача:

Запитайте учасників, чи можуть вони назвати деякі з цих організацій?

Окрім міліції, прокурорів, адвокатів, центрів безоплатної правової допомоги, соціальних служб, соціальних мобільних груп, соціальних служб для дітей, шкіл (вчителів, психологів тощо), медичних установ, неурядових організацій.

Роль організацій громадянського суспільства полягає не лише у запобіганні домашньому насильству. Вони володіють знаннями щодо заходів безпеки. На основі

даних і викликів від поліції організації громадянського суспільства можуть скласти план безпеки і допомогти потерпілому, а також зловмисникові зупинити домашнє насильство.

Відповідно до законодавства в Україні існує багато установ і організацій, які беруть участь у процесі запобігання і протидії домашньому насильству. Отже, надзвичайно важливо зрозуміти, якими вони є і як поліція може налагодити цю співпрацю.

Координація з правозахисниками. Координація між правоохоронними органами і правозахисниками може сприяти побудові відносин з жертвами і, зрештою, призвести до підвищення рівня безпеки жертв і досягнення кращих результатів судового переслідування. Зокрема, співпраця може зміцнити систему направлення жертви. Правозахисники можуть також допомогти у визначенні додаткових доказів, оскільки вони часто бачать тілесні ушкодження та їх прогресування, а також знайомляться із заявами потерпілих. Докази можуть бути передані правозахисникам на підтримку поточних звинувачень, а також наступних злочинів.

Координація з прокурорами. Роль правоохоронних органів у результаті обвинувачення є першочерговою. Вони не тільки відповідають за надання прокурорам усіх доказів, необхідних для розгляду справи, а також вирішують питання щодо первинних звинувачень. Правоохоронні органи також мають докази, які можуть спричинити додаткові звинувачення після первинного інциденту. Вони повинні швидко і послідовно повідомляти про будь-які нові докази прокурорам та інформувати їх про звинувачення у додаткових злочинах, включаючи порушення.

(Слайд № 22) Пропоновані дії під час першого контакту з особою, яка причетна до домашнього насильства

Запитання викладача

Запитайте учасників, чи можуть вони згадати питання, які вони можуть задати людині, яка перебуває у ситуації домашнього насильства.

Задайте питання уважно, але запитуйте якомога більше, щоб отримати правильну інформацію. Подумайте про:

- Склад сім'ї.
- Історія відносин.
- Рівень залякування жертви, чи боїться він/вона свого життя?
- Самостійний, фінансово незалежний стан, соціальна ізоляція.
- Споживання наркотиків або алкоголю.
- (Вогнепальна) зброя, яка є у власності або застосована.

(Слайд №23) Дія

Конспект викладача

- З якими зусиллями і допомогою ви допомогли потерпілому або іншим залученим людям;

- Проконсультуйтеся з організаціями громадянського суспільства і поцікавтеся, які дії потрібно вжити, щоб переконатись, що всі є і будуть у безпеці;
- Перевірте систему поліції на наявність попередніх реєстрацій;
- Отримайте докази (зробити фотографії поранень, руйнувань у будинку, дослідження району);
- Обговоріть із залученими особами, що вони можуть зробити самі;
- Виходьте з дому, лише якщо впевнені, що всі в безпеці;
- Передайте правильно всі офіційні звіти;
- Завжди консультуйтеся з організаціями громадянського суспільства.

(Слайд №24) Опитування жертви і кривдника

Конспект викладача

Перебуваючи на місці події або проводячи опитування у потерпілих, правоохоронні органи повинні визнати, що жертви не можуть реагувати на один спосіб. Страх, злість, розгубленість і шок є одними з багатьох складних емоцій, які виявляють жертви і жодна з них не є більш вагомим, ніж інша. Примус і погрози з боку кривдника також можуть заважати жертвам здатності надавати деталі про інцидент, оскільки помста може бути реальною загрозою. Співробітники можуть мінімізувати частину залякування, розділивши жертву і кривдника. Опитування сторін окремо передає повідомлення про те, що питання стосується поліцейських і злочинця, оскільки злочин було вчинено. Співробітники не повинні ставити жертву в ситуацію, коли їй доводиться протистояти кривднику. Правоохоронні органи ніколи не повинні розкривати зловмиснику інформацію про події жертви і повинні бути пильними, зберігаючи конфіденційність їх особистої інформації, включаючи адресу жертви.

(Слайд №25)

Аналіз конкретної ситуації

Викладач розділяє учасників на чотири групи і надає їм наступну справжню історію.

Конкретна ситуація

Правдива історія:

«У притулку мешкає 25-річна жінка. Вона живе там зі своїми 4 дітьми. Найстаршій дитині вісім років, а наймолодшій - 4 місяці.

Чоловік бив її і 8-річний хлопчик викликав поліцію. Приїхала поліція та відвезла чоловіка до відділку.

Десять днів йому не дозволяли зв'язуватися з родиною. Чоловік прибирав вулиці, а сім'я жила в квартирі, яку адміністрація житла надала безкоштовно. У той період, коли чоловік не міг працювати, оскільки він перебував під вартою в поліції, їй сказали, що вона повинна залишити свою квартиру разом із чотирма своїми дітьми.

Хоча поліція пообіцяла їй допомогу, якщо вона щось потребуватиме, вони сказали їй, що виконуючі обов'язки поліцейські перебувають у відпустці.

Жінка знайшла допомогу в притулку.

Поліція провела опитування її восьмирічного сина у присутності обох батьків, матері (яка стала жертвою) і батька (який був кривдником).

Чоловік нещодавно сказав їй, що вона може повернутися до нього, якщо віддасть свого восьмирічного сина до сирітського притулку»

Конспект викладача: Надайте учасникам наступні запитання. Дайте їм 15 хвилин, щоб вони придумали відповіді і потім обговорили їх.

Запитання викладача

Запитайте учасників: Якими були б правильні кроки для поліції, коли 8-річний син викликав поліцію?

- **Які запитання ви б задали кривднику, а які - потерпілому?**
- **Про які організації ви б повідомили, чому і коли?**
- **Чи провели ви опитування сина? Якщо так, де і коли?**

Конспект викладача

Після обговорення попередніх питань ви надасте їм наступний сценарій та запитання. Дайте їм знову 10 - 15 хвилин, щоб вони придумали відповіді та обговорили їх потім.

Уявіть собі, адреса добре відома поліції як адреса, де частіше відбувається домашнє насильство. Знову і знову ми приїжджаємо за адресою і жінка, і чоловік кажуть вам, що нічого не сталося, і що вони просто посварилися, але це їх приватний бізнес. Коли ви бачите дітей, вони здаються страшними та переляканими, але нічого вам не говорять.

Запитання викладача

Запитайте учасників: Які організації громадянського суспільства слід запросити для обговорення цієї справи? Хто ще може допомогти вам отримати більше інформації про сім'ю?

(Слайд №26) Презентації від місцевих громадських організацій, організацій охорони здоров'я і неурядових організацій

Викладач запрошує представників ключових установ, які активно працюють у галузі профілактики і протидії домашньому насильству. Це можуть бути представники соціальних служб, центрів безоплатної правової допомоги, закладів освіти і охорони здоров'я, місцевих органів влади і самоврядування. Кожному представнику пропонується відповісти на такі запитання:

1. Якою є робота вашої установи у галузі запобігання і протидії домашньому насильству?
2. Які найбільші виклики і успіхи у вашій роботі у цій галузі?
3. Як ви співпрацюєте з поліцією з цього питання?

Учасникам навчання пропонується задавати питання і налагодити контакти з надавачами презентації.

Підсумок

На даний час учасники ознайомлені з теоріями насильства, що лежать в основі домашнього насильства.

Чи можете пояснити інструменти, механізми, якими користуються працівники міліції для запобігання і протидії домашньому насильству, а саме, спеціальні заходи, які застосовує поліція. Зараз учасники усвідомлюють, що співпраця з іншими відповідальними особами на місцях є одним із перших правил запобігання домашньому насильству.

Учасники отримали практичні знання щодо дій у ситуаціях домашнього насильства і отримали можливість застосувати інструменти, знання та навички, які вони отримали під час навчання.

Список літератури:

1. Домашнє насильство протягом усього життя. Ола Барнетт, Сінсі Міллер-Перрен, Робін Перрен. Сайдж паблікейшнс (2011).
2. Поліція домашнього насильства. Лора Річардс, Саймон Летчфорд, Шерон Страттон. Оксфорд Юніверситі Пресс (Oxford University Press) (2008).
3. Домашнє насильство - П'ять великих питань. Мангай Матараджан. ТОВ «Ешгейт» (2007).
4. Сімейне втручання. За редакцією Джоша Хамела і Тоні Ніколлс. Видавництво Спрінгера (2007).
5. Побутове насильство у житті дітей. За редакцією Сандри Грем-Берман та Джеффри Едлсона. Американське видання
6. Стамбульська конвенція Ради Європи про насильство щодо жінок. Доступно на <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>
7. ЮНІСЕФ, Дозволений законом дайджест, Домашнє насильство проти жінок та дівчат, № 6, червень 2000 р. Адаптовано з публікації «Насильства щодо жінок», Всесвітня організація охорони здоров'я/FRH/Всесвітній день здоров'я/97.8, «Жінки в перехідний період», Регіональний моніторинговий звіт, ЮНІСЕФ 1999 та дослідження Центру досліджень домашнього насильства, Японія, с. 5.
8. <https://rescentre.org.ua/novyny/kampaniia-z-poperedzhennia-nasylstva-rozirvy-kolo-zapuskaie-novu-seriiu-rolykiv-liubyt-znachyt-obiimaie>

Додаток:

Презентаці Power Point